

Advies op het scholenlandschap van het buitengebied van Winterswijk-Zuid voor de periode 2022 en verder

Inleiding

Dit document bevat het advies van de Werkgroep Behoud Buurtschapsonderwijs aan de Stichting Openbaar Primair Onderwijs Winterswijk met betrekking tot de uitwerking van fase 1 van het Integraal Huisvestings Plan 2021 – 2037.

Obs Kotten, Obs Woold en Obs Miste-Corle zitten in fase 1 van het IHP, van 2022 tot 2026. In deze fase gaat het om nieuwbouw en/of renovatie. Er wordt gestreefd naar het bouwen van 1 vervangende school voor Obs Kotten, Obs Woold en Obs Miste-Corle. Op basis van haalbaarheid moet blijken of een nieuwe locatie haalbaar is of dat anders een van de bestaande locaties gebruikt kan worden.

De MR van de Esch heeft aangegeven dat ze inzetten om op hun huidige, bestaande locatie de oplossing te zoeken (zelfstandig).

Waarom is een nieuwe school noodzakelijk?

De gemeente Winterswijk en de schoolbesturen staan voor flinke uitdagingen op het gebied van onderwijshuisvesting. Daarnaast concluderen wij dat de belangrijkste graadmeter voor kwalitatief goed onderwijs (welbevinden en betrokkenheid) onder druk staat, omdat er weinig leeftijdsgenoten zijn. Er zijn groepen waar maar 1, 2 of 3 leerlingen in zitten. Er zijn weinig leeftijdsgenoten om mee te leven, te spelen en te leren. In Kotten en Miste-Corle is de gemiddelde groepsgrootte: 5. In Woold is de gemiddelde groepsgrootte op 10 en dit blijft ook zo.

Hieronder een aantal stellingen uit het IHP en onze reactie hierop.

- **IHP: Bijna de helft van de schoolgebouwen heeft binnen nu en 10 jaar ingrijpend onderhoud nodig.**

De jaarlijkse Velo-vergoeding MeerJarenOnderhoudsPlan (MJOP) wordt bepaald op basis van leerlingenaantal en een bijbehorend bruto vloeroppervlak. Terwijl de werkelijke onderhoudsuitgaven gerelateerd zijn aan het daadwerkelijke bruto vloeroppervlak per school

	Bruto vloeroppervlak gebouw	Benodigd bruto vloeroppervlak op basis van leerlingenaantal	Percentage boven norm
Kotten	860	386	123
Woold	588	580	1
Miste-Corle	550	386	42

In onderstaande tabel zijn de Velo vergoeding gebaseerd op benodigd vloeroppervlak, werkelijke uitgaven en het tekort per school opgenomen

MJOP	Vergoeding	Uitgaven	Tekort
Kotten (1932)	€ 21.027	€ 27.321	€ -6.294
Woold (1914)	€ 17.119	€ 45.381	€ -28.262
Miste-Corle (1967)	€ 17.119	€ 26.568	€ -9.449
TOTAAL	€ 55.265	€ 99.270	€ -44.005

Conclusie: de vergoeding is niet toereikend om de benodigde uitgaven mee te dekken.

- **IHP: De huidige gebouwen voldoen niet meer aan de eisen (multifunctionele gebouwen) en normen (gezonde scholen en duurzaamheid) van nu.**

Hoe ziet dat eruit voor Kotten, Woold en Miste-Corle?

Geen van de scholen voldoet aan de eisen om modern en eigentijds onderwijs te verzorgen. Door de leegstand liggen de ruimtes er wel in Kotten en Miste-Corle. In het Woold is er geen leegstand om het gebouw multifunctioneel te maken. De normen voor een gezond binnenklimaat en duurzaamheid worden nergens gehaald.

Conclusie: Het kost ontzettend veel geld om de gebouwen “up-to-date” te krijgen. Dit geld is er vermoedelijk wel voor één school, maar zeker niet voor 3 scholen. De kosten zijn zeker gezien het leerlingenaantal niet verantwoord om dit op iedere school apart te doen.

- **IHP: De uitkomsten van de duurzaamheidsmeting vragen om snelle actie.**

Hoe ziet dat eruit voor Kotten, Woold en Miste-Corle?

Op alle drie de scholen is er een grote overschrijding van de energiekosten t.o.v. de Velo-vergoeding (2019). In Kotten 182% in Woold 97 %, n in Miste-Corle 35 %. In onderstaande tabel de absolute bedragen

ENERGIE (GAS + ELEKTRA)	Vergoeding	Uitgaven	Tekort	Overschrijdingspercentage
Kotten	4310	12095	-7785	181
Woold	5619	11066	-5447	97
Miste-Corle	4310	5796	-1486	34
TOTAAL	14239	28957	-14718	103

De geraamde kosten (volgens HEVO op basis van prijspeil 2019) voor een update naar duurzame Bijna Energie Neutrale Gebouwen (BENG) worden weergegeven in onderstaande tabel

HEVO Raming 2019 BENG	Kosten
Kotten	750.990
Woold	361.690
Miste-Corle	345.000
TOTAAL	1.457.680

Conclusie: De benodigde uitgaven om de drie scholen afzonderlijk op te knappen zijn niet verantwoord gezien het aantal leerlingen dat naar school gaat.

- **IHP: Op geen van de scholen bedraagt het leerlingaantal 100 of meer in de komende 15 jaar om voor investeringen vanuit het IHP in aanmerking te komen.”**

Hoe ziet dat eruit voor Kotten, Woold en Miste-Corle?

De nieuwste prognose laat zien dat er een stabilisatie van het leerlingaantal plaats zal vinden. In Kotten en Miste-Corle is het stabiel op niveau van 30 - 40 leerlingen, in het Woold tussen de 70 en 80.

Elke school afzonderlijk zal structureel het vereiste aantal van 100 leerlingen niet halen. Als we apart blijven zijn we dus aangewezen op kleine optimaliseringsmaatregelen (eenmalig) vanuit het IHP en de zorgplicht van de gemeente Winterswijk. Hiervoor is voor Woold bijna € 27.000,00 beschikbaar, voor Kotten € 39.000,00 en voor Miste-Corle bijna € 25.000,00. Dit is nooit voldoende om zelfs maar bij benadering de gestelde problemen om te lossen.

Conclusie: Kleine optimaliseringsmaatregelen leveren onvoldoende op.

Bevindingen WBB:

In het IHP staat een soort stappenplan om het bestaansrecht van een school vast te stellen. Diverse scenario's zijn daarvoor onderzocht. In alle situaties is de levensvatbaarheid van de situatie geanalyseerd. Van daaruit werd er gekozen voor een scenario en verder uitgewerkt.

1. Aantonen behoefte op lange termijn (levensvatbaarheid)
2. Inwonen bij andere school
3. Gebouwenruil met andere school
4. Verplaatsing naar ander gebouw
5. Opwaarderen
6. Renoveren
7. Vervangende nieuwbouw/multifunctionaliteit
8. Combinatie van nieuwbouw schoolgebouwen

In eerste instantie zijn de opties 2, 3 en 4 voor de 3 scholen onderzocht en (met betrokkenheid en participatie van teams, ouders en belangenverenigingen) tot kansloze opties benoemd, zowel voor iedere school apart, als voor 2 of 3 scholen samen.

In tweede instantie hebben we, indachtig het stappenplan uit het IHP optie 5, 6 en 7 verkend en in volgorde van weinig ingrijpend naar erg ingrijpend, globale plannen ontwikkeld.

1. Inpandige verbouwing van de locaties om deze nog even mee te kunnen laten gaan. Voor Kotten en Miste-Corle hebben we onderzocht of het afstoten van de op papier leegstaande klassen zou gaan leiden tot een forse besparing op de kosten (gas, water, stroom, schoonmaak, onderhoud).
2. Inpandige verbouwing (zie 1) i.c.m. enkele structurele verbeteringen aan de locaties (zoals na isoleren, zonnepanelen en/of collectoren, etc.). Zou dit voor Kotten, Miste-Corle en Woold forse besparingen opleveren v.w.b. de energiekosten en mogelijkheden bieden om de verduurzaamheidsdoelstellingen enigszins te halen?
3. Mogelijkheden huidige locaties verkennen voor nieuwbouw van meer dan 1 schoolgebouw.

Wanneer je elk van de buitenscholen afzonderlijk spiegelt aan de scenario's uit het stappenplan van het IHP heeft geen van deze scholen apart bestaansrecht. De leerlingaantallen van meerdere kleine scholen optellen en daarmee (langer) levensvatbaar onderwijs mogelijk maken, is best een logische keuze. Daarom hebben we tot slot de mogelijkheden verkend van een combinatie van renovatie, opwaarderen en vervangende nieuwbouw van meerdere scholen samen op één van de huidige locaties of nieuwbouw op een nog nader te bepalen nieuwe locatie (scenario 7 en 8).

Eindconclusie t.a.v. de scenario's uit het IHP

WBB heeft op basis van de scenario's uit het IHP, de voorliggende problemen en de uitgangspunten en randvoorwaarden genoemd in het IHP, een multicriteria analyse gemaakt. Deze verkenning heeft geresulteerd in twee haalbare scenario's (7 en 8), maar alleen als we samengaan. De overige scenario's (2 t/m 6) leveren niet de gewenste resultaten op en zijn op zijn best tijdelijke en onrendabele oplossingen.

Advies op het scholenlandschap in het buitengebied van Winterswijk-Zuid

Het aantal schoolgaande kinderen in de buurtschappen Kotten, Woold en Miste is te gering om hier drie basisscholen in stand te houden. Daarbij komt dat de huidige scholen niet meer voldoen aan de eisen van deze tijd en om ingrijpende renovatie en opwaardering vragen.

Geen van de huidige scholen heeft apart bestaansrecht om voor grote investeringen vanuit het IHP van de gemeente Winterswijk in aanmerking te komen. Door de drie scholen samen te voegen tot één school komen we wel aan het benodigde aantal leerlingen om voor investeringen vanuit het IHP in aanmerking te komen en levensvatbaar basisonderwijs in Winterswijk-Zuid mogelijk te maken. Dit moet ons inziens plaatsvinden:

- in een duurzaam gebouw
- met een gezond binnenklimaat
- met meerdere kindgerelateerde functies (waaronder kinderopvang)
- en mét multifunctionele mogelijkheden voor het onderwijs en de gemeenschap(pen), zoals een gymzaal.

Gelet op het bovenstaande advies, zullen op korte termijn de volgende acties in gang gezet moeten worden:

- Verken op korte termijn de mogelijkheden van nieuwbouw op een centrale plek binnen een straal van 1 km van de bestaande locatie van school Woold voor de 3 scholen samen, zodat het een echte buitenschool blijft.
- Verken op korte termijn de mogelijkheden van vervangende nieuwbouw op één van de huidige locaties voor de drie scholen samen (= scenario 7).
- Neem nog voor het einde van dit kalenderjaar een voorgenomen besluit over de locatie.
- Geef de teams van de scholen in het schooljaar 2022-2023 tijd, ruimte en middelen om een gezamenlijke visie op het onderwijs te formuleren, vanuit de gedachte “het gebouw volgt de visie op onderwijs” - zie hieronder. Eén en ander kan dan ook meegenomen worden in het schoolplan 2023-2027.
- Neem bij het formuleren van het komende Strategisch Beleidsplan van SOPOW een aparte paragraaf op over het buurtschapsonderwijs aan de noord- en zuidkant Winterswijk. Geef ze een “status aparte” in het Winterswijkse onderwijslandschap.
- Schets op een redelijk korte termijn aan de ouders het perspectief van wat SOPOW voor ogen heeft met haar scholen in Miste, Woold en Kotten.
- Neem als SOPOW een standpunt in t.a.v. de punten van zorg genoemd in de bijlage “Aandachtspunten en punten van zorg” .
- Vraag aan de gemeente of er afstemmingsmomenten in de planning van de gemeente opgenomen kunnen worden waarbij vertegenwoordigers van Gemeente, SOPOW en WBB deelnemen

Tot slot

Het behoud van het buurtschapsonderwijs staat heel nadrukkelijk op de politieke agenda en klinkt ook door in het collegebesluit. In ieder stuk wordt expliciet steeds het buurtschapsonderwijs benoemd als belangrijke doelstelling binnen het IHP. De keuze om voor een ‘buitenschool’ te kiezen wordt gerespecteerd. Met een buitenschool wordt een school bedoeld die buiten Winterswijk-dorp ligt, dus in de betreffende buurtschappen.

De Stichting Openbaar Primair Onderwijs en de gemeente Winterswijk hebben aangegeven de inbreng van WBB belangrijk te vinden bij het tot stand komen van de visie op het scholenlandschap en de daarbij horende onderwijshuisvesting. WBB is geen officiële gesprekspartner van het schoolbestuur. Dat zijn de MR'n. WBB vindt het van goed bestuur getuigen wanneer het schoolbestuur haar visie en daaruit voortvloeiende voorgenomen besluiten eerst terugkoppelt aan WBB alvorens zij deze voorlegt aan de MR'n van de scholen.

Correspondentieadres:

Cor Renzen
Holdersweg 2-a
7108 AR WINTERSWIJK WOOLD
06-42892964
onderwijsbuurtschappen@gmail.com